

РОЗДІЛ 4

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 347.921.3

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.72.31>

УЧАСТЬ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ТРЕТІХ ОСІБ, ЯКІ ЗАЯВЛЯЮТЬ САМОСТІЙНІ ВИМОГИ ЩОДО ПРЕДМЕТА СПОРУ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Крупник Р.В.,

*доктор філософії в галузі права,
суддя Господарського суду Львівської області
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0044-6793>
roman.krupnyk@gmail.com*

Юркевич Ю.М.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4097-9925>
yuriy-yurkevych@ukr.net*

Крупник Р. В., Юркевич Ю. М. Участь в господарському процесі третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору: проблемні питання.

Як відомо, кожна особа чий права та інтереси порушуються, не визнаються чи оспорується має право звернутися до суду за їх захистом. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом. За загальним правилом захист прав та інтересів особи здійснюється шляхом подання нею позову до особи, яка їх порушує. В такому випадку перша особа набуває статусу позивача, а остання – відповідача. Учасниками справи, окрім сторін, можуть бути також треті особи.

Підставою для вступу або залучення судом (як за клопотанням інших учасників справи, так і з власної ініціативи) третіх осіб у справу є те, що прийняте в ній рішення може вплинути на їх права та обов'язки щодо однієї із сторін. Захист своїх суб'єктивних прав та інтересів третя особа може здійснювати як шляхом подання своїх доказів та пояснень у розпочатій справі, залишаючись, при цьому, особою, яка не висуває своїх вимог до жодної із сторін спору, так і шляхом вступу в «чужий» процес, заявивши вимоги щодо предмета спору до однієї або обидвох сторін.

За результатами виконання дослідження зроблено висновок, що треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору – це ймовірні суб'єкти спірних матеріальних правовідносин, які вступають у чужий процес шляхом подання позовної заяви із метою захисту своїх суб'єктивних прав чи охоронюваних законом інтересів. Для набуття статусу позивача третя особа повинна дотриматися предметного, суб'єктного та часового критеріїв. Позовна заява третьої особи має стосуватися предмета спору та бути пред'явленою до однієї чи декількох сторін. Дотримання третьою особою цих вимог не перешкоджає пред'являти позов також і до інших осіб, які беруть участь у справі, або осіб, які такої участі не беруть. Авторами запропоновано під предметом спору щодо якого можуть заявлятися

самостійні вимоги третьої особи розуміти об'єкт матеріально-правової вимоги первісного позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить ухвалити судові рішення.

Ключові слова: позов, третя особа із самостійними вимогами, зустрічний позов, позивач, відповідач, суд, позовна заява, сторони, учасники справи.

Krupnyk R., Yurkevych Yu. Participation in the economic process of third parties who make independent claims regarding the subject of the dispute: problematic issues.

As we know, every person whose rights and interests are violated, not recognized or challenged has the right to go to court to protect them. No one may be deprived of the right to have his case heard in a court to whose jurisdiction it is assigned by law. As a general rule, the protection of the rights and interests of a person is carried out by filing a lawsuit against the person who violates them. In this case, the first person acquires the status of the plaintiff, and the last – the defendant. In addition to the parties, third parties may also be parties to the case.

The reason for the court to enter or involve third parties in the case (both at the request of other participants in the case and on its own initiative) is that the decision made in it may affect their rights and obligations to one of the parties. A third party may protect his subjective rights and interests both by submitting his evidence and explanations in the initiated case, while remaining a person who does not make his claims to any of the parties to the dispute, and by entering into a «foreign» process, making claims on the subject matter of the dispute to one or both parties.

According to the results of the study, it has been concluded that third parties who make independent claims on the subject matter of the dispute are probable subjects of disputed substantive legal relations, who enter into another's process by filing a lawsuit to protect their subjective rights or legally protected interests. To become a plaintiff, a third party must meet substantive, procedural, and temporal criteria. A third-party statement of claim must relate to the subject matter of the dispute and be filed with one or more parties. Compliance with these requirements by a third party does not preclude the filing of a lawsuit against other persons involved in the case or persons who do not participate. The authors have suggested that the subject of the dispute in respect of which independent claims of a third party may be declared to understand the object of the substantive legal claim of the original plaintiff to the defendant, in respect of which the plaintiff requests a court decision.

Key words: claim, third party with independent claims, counterclaim, plaintiff, defendant, court, statement of claim, parties, participants in the case.

Постановка проблеми. Як відомо, кожна особа чий права та інтереси порушуються, не визнаються чи оспорується має право звернутися до суду за їх захистом. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом. За загальним правилом захист прав та інтересів особи здійснюється шляхом подання нею позову до особи, яка їх порушує. В такому випадку перша особа набуває статусу позивача, а остання – відповідача. Учасниками справи, окрім сторін, можуть бути також треті особи.

В юридичній літературі, присвяченій питанням процесу, поняття «треті особи» розуміється, переважно, в тому контексті, що відповідні особи є кількісно третіми стосовно сторін. Зокрема, як зазначають М. Штефан та П. Заворотько назву «третя особа» взято не тому, що така особа є зайвою в «чужому» спорі, а тому, що спір відбувається між двома сторонами, а вона є третьою особою, яка вступає в цей спір [1, с. 28]. На думку Ю. Червоного термін «третя особа» безпосередньо вказує на правову природу цього інституту. Треті особи вступають у вже розпочатий судовий розгляд між сторонами (позивачем та відповідачем), вони не є ініціаторами відкриття провадження у справі та не беруть участі у формуванні першопочаткового спірного матеріального правовідношення [2, с. 62].

Підставою для вступу або залучення судом (як за клопотанням інших учасників справи, так і з власної ініціативи) третіх осіб у справу є те, що прийняте в ній рішення може вплинути на їх права та обов'язки щодо однієї із сторін. Захист своїх суб'єктивних прав та інтересів третя особа може здійснювати як шляхом подання своїх доказів та пояснень у розпочатій справі, залишаючись, при цьому, особою, яка не висуває своїх вимог до жодної із сторін спору, так і шляхом вступу в «чужий» процес, заявивши вимоги щодо предмета спору до однієї або обидвох сторін.

Згідно Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) подання позову третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору (ст. 49) є одним із декількох передбачених ним механізмів участі кількох осіб як позивачів в межах однієї справи. Іншими механізмами є подання кількома позивачами спільного позову (ст. 47) та подання зустрічного позову відповідачем

(ст. 180). Обрання конкретного механізму залежить як від певних умов, встановлених процесуальним законом, так і безпосередньо від волевиявлення самої особи (принцип диспозитивності господарського судочинства). Однак, якщо право на подання особою окремого (самостійного) позову є абсолютним, то участь кількох осіб як позивачів в межах однієї справи можлива лише у випадку дотримання ними вимог процесуального законодавства для такої участі.

Як свідчить практика господарських судів третім особам не завжди вдається дотриматися вимог процесуального законодавства для набуття статусу особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору. Це зумовлено насамперед відсутністю законодавчого визначення понять «самостійні вимоги» та «предмет спору». Відтак існує необхідність в більш детальному дослідженні цих понять для забезпечення належної реалізації третіми особами своїх процесуальних прав.

Стан дослідження. Проблематиці участі третіх осіб в господарському та цивільному процесі свої праці присвятили О. Бобровник, М. Галантич, О. Дзера, В. Кравчук, В. Кройтор, З. Ромовська, Ю. Рябченко, О. Світличний, С. Сенік, О. Угриновська, С. Фурса, М. Штефан і ін.

Метою статті є аналіз критеріїв передбачених ГПК України, дотримання котрих є необхідною умовою для набуття статусу третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору.

Виклад основного матеріалу. Практика Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду (далі – КГС ВС) є доволі послідовною в тому, що необхідною умовою набуття особою статусу третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору є дотримання трьох критеріїв: 1) матеріально-правового; 2) суб'єктного; 3) часового. Дотримання цих критеріїв підлягає оцінці та з'ясуванню під час прийняття рішення щодо вступу у справу третьої особи з самостійними вимогами [3; 4; 5; 6].

Зміст часового критерію полягає в тому, що вступ у справу (подання позову третьою особою) має відбуватися до закінчення підготовчого провадження або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження (ч. 1 ст. 49 ГПК України). Порухення цих вимог має наслідком залишення позову третьої особи без розгляду на підставі ст. 118 ГПК України.

Певну дискусію в строках подання третьою особою позову можуть викликати приписи ч. 5 ст. 49 ГПК України, якими передбачено, що до позовів третіх осіб застосовуються положення ст. 180 ГПК України, які регулюють пред'явлення зустрічного позову та встановлюють, що такий позов має бути подано в строк для подання відзиву (строк, встановлений судом, який не може бути меншим п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі).

Водночас, здійснюючи комплексне тлумачення ст. 49 ГПК України та ст. 180 ГПК України вбачається, що законодавець окремо унормував строк подання позову третіми особами, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору (ч. 1 ст. 49) та окремо встановив строк для подання відповідачем зустрічного позову (ч. 1 ст. 180). Відтак, з огляду на спеціальні норми ч. 1 ст. 49 ГПК України, до третіх осіб з самостійними вимогами не потрібно застосовувати положення ч. 1 ст. 180 ГПК України. Натомість на підставі ч. 5 ст. 49 ГПК України до позовів третіх осіб застосовуються правила пред'явлення (подачі) таких позовів, передбачені ч. 4 ст. 180 ГПК, якою унормовано, що такі позови повинні відповідати вимогам статей 162, 164, 172, 173 цього Кодексу.

Зміст суб'єктного критерію, який встановлено для позовів третіх осіб з самостійними вимогами полягає в тому, що позовні вимоги третя особа може пред'явити як одній стороні (позивачу або відповідачу), так і декільком сторонам. Як зазначила ВПВС вимога спрямована до третіх осіб, не може бути розглянута судом як вимога третьої особи в розумінні положень ст. 49 ГПК України [7].

Однак, на нашу думку, вказане не означає, що третя особа з самостійними вимогами за жодних умов не може пред'являти позов до третіх осіб, які є учасниками справи чи такими не являються.

Зокрема, можна змодельовати таку ситуацію: «Позивач – один із співвласників патенту на корисну модель, мотивуючи порушенням його прав, охоронюваних їх патентом, пред'явив позов до Відповідача, також одного із співвласників іншого патенту на корисну модель, про визнання декларційного патенту недійсним та зобов'язання державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» внести відомості про визнання недійсним патенту на корисну модель до Державного реєстру патентів України на корисні моделі, та здійснити відповідну офіційну публікацію. При цьому, Позивач неправильно визначив склад учасників процесу та не залучив до участі у справі ще двох Відповідачів – другого співвласника патенту та державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності», а також не подав заяви про залучення до участі у справі в якості третьої особи особу, яка є співвласником його патенту». Відповідно, другий із співвласників патенту на корисну мо-

дель Відповідача має бути забезпечений правовими можливостями, не будучи учасником справи незалежно від причин, звернутися як третя особа із самостійними вимогами до Позивача, співвласника Позивача на патент (який не є учасником справи) та державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (яке не є учасником справи) із позовними вимогами щодо визнання їх патенту на корисну модель недійсним, встановлення факту порушення прав інтелектуальної власності, зобов'язання вчинити певні дії тощо.

Аналізуючи ч. 1 ст. 49 ГПК України можна дійти висновку, що позов третьої особи в першу чергу повинен стосуватися предмета існуючого спору і бути пред'явленим до однієї чи декількох сторін. Відтак дотримання третьою особою цих критеріїв не позбавляє її права пред'являти позов, поряд із стороною (сторонами), також до інших осіб, як відповідачів, якщо це необхідно для належного захисту прав та інтересів цієї особи. Крім цього, якщо рішення суду за позовом третьої особи може вплинути на права та обов'язки інших осіб, які не беруть участі у справі, то такі особи мають право вступити в неї або їх повинно бути залучено судом за клопотанням учасників справи, чи з власної ініціативи.

Наведений висновок в певній мірі підтримується КГС ВС, оскільки він зазначає, що саме лише пред'явлення третьою особою із самостійними вимогами позову до третьої особи без самостійних вимог поряд із стороною у справі не може бути підставою для повернення такого позову без надання відповідної оцінки вимогам заявника та визначення того, чи вони охоплюються предметом спору, що вже виник між сторонами [8].

Однак, з метою недопущення різнотлумачень у ГПК України необхідно деталізувати та недвозначно закріпити право пред'явлення третьою особою із самостійними вимогами позовної заяви, не обмежуючись складом учасників справи, який був визначений Позивачем.

Найбільш дискусійним в практиці господарських судів є питання дотримання третьою особою з самостійними вимогами матеріально-правового критерію пред'явлення позову, який полягає в наявності єдиного предмета спору та самостійності вимог третьої особи щодо цього предмета.

Якщо звернутися до Академічного тлумачного словника української мови, то під терміном «самостійний» розуміється вільний, незалежний, а також такий, який здійснюється своїми силами чи з власної ініціативи, без сторонньої допомоги або керівництва [9].

Однак, в контексті досліджуваної проблематики вказаний термін має свою специфіку, зумовлену тим, що самостійність вимог третіх осіб обмежується сутністю правового статусу цих осіб в процесі та предметом існуючого спору між позивачем та відповідачем.

Зокрема, варто погодитися з думкою Ю. Цал-Цалко, що треті особи в цивільному (господарському) судочинстві, захищаючи власні права та інтереси, відіграють значну і позитивну роль в об'єктивному розгляді справи, а також сприяють ухваленню законного та обґрунтованого рішення. Участь третіх осіб у справі дає змогу скоротити час розгляду взаємопов'язаних спорів між усіма учасниками спірних відносин та комплексно їх розв'язати [10, с. 82]. Водночас, також не слід забувати, що вступ у справу третіх осіб є важливим тактичним прийомом, тому що залучення третіх осіб з тактичних міркувань змінює розстановку сил в процесі, розширює предмет доказування, ускладнює судовий розгляд [11, с. 133].

На нашу думку, зазначаючи в ч. 5 ст. 49 ГПК України, що до позовів третіх осіб з самостійними вимогами застосовуються положення, які регулюють пред'явлення зустрічного позову, законодавець допустив засадничу помилку, оскільки фактично поєднав два окремих механізми участі кількох позивачів в одній справі, кожен з яких має свої особливості, зумовлені правовим статусом та процесуальними правами цих осіб.

Зокрема, за змістом ч. 2 ст. 180 ГПК України умовою для прийняття зустрічного позову до спільного розгляду з первісним позовом є взаємопов'язаність та доцільність спільного їх розгляду, в тому числі якщо вони виникають з одних правовідносин, або коли задоволення зустрічного позову може виключити повністю або частково задоволення первісного позову.

Як зазначила ВПВС подання зустрічного позову має на меті довести відсутність у позивача матеріально-правової підстави на задоволення первісного позову через відсутність матеріальних правовідносин, з яких випливає суб'єктивне право позивача за первісним позовом [12; 13]. Таким чином, якщо позов буде спрямований лише на можливе повне або часткове виключення задоволення первісного позову, то такий позов за своїм характером є зустрічним, а не позовом третьої особи із самостійними вимогами. Водночас, процесуальним правом на подання зустрічного позову наділений лише відповідач у справі, а не третя особа.

Натомість третя особа в господарському процесі переслідує мету вирішити спір на свою користь, а не на користь позивача чи відповідача і для досягнення цієї мети заявляє свої «самостійні» вимоги щодо предмета спору. Як зазначає КГС ВС третя особа, заявляючи самостійні вимоги, вважає, ніби в матеріальних правовідносинах із відповідачем перебуває саме вона, і саме її право порушено відповідачем. Тому третя особа процесуально протиставляє себе не лише відповідачу, а й позивачу, а її вимоги до відповідача є конкуруючими із вимогами позивача [14; 15; 16].

Таким чином, позов третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору має на меті довести як повну або часткову відсутність у позивача матеріальних правовідносин із відповідачем, а відтак відсутність його суб'єктивного права на предмет спору, так і наявність відповідних правовідносин та прав у третьої особи до відповідача.

Окрему увагу слід приділити поняттю «предмет спору» щодо якого мають заявлятися самостійні вимоги третьої особи.

В юридичній літературі термін «предмет спору» трапляється часто, однак визначення цього поняття ґрунтовно не розкриті. Зокрема, фахівці з господарського процесу під предметом спору розуміють права (в тому числі, право власності на майно або право користування ним) та спірне матеріальне правовідношення між сторонами [17, с. 57].

Водночас, на думку науковців з цивільного процесу, предметом спору варто визнавати лише права і обов'язки, а не матеріальні правовідносини, оскільки права і обов'язки якраз й становлять зміст таких правовідносин. Також не можна відносити до предмета спору речі (майно), оскільки юридичний спір існує саме щодо прав на таке майно (права власності, права користування тощо) [18, с. 41].

Якщо звернутися до ГПК України, то законодавче визначення поняття «предмет спору» відсутнє. Разом з тим, аналіз його норм дає підстави зрозуміти, що саме законодавець заклав в його зміст. Так, в чинному ГПК України, окрім ст. 49, термін «предмет спору» зустрічається в ряді статей, зокрема:

- ч. 4 ст. 74 ГПК України: «суд не може збирати докази, що стосуються предмета спору з власної ініціативи...»;

- ч. 1 ст. 161 ГПК України: «...учасники справи викладають письмово свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення та міркування щодо предмета спору виключно у заявах по суті справи...»;

- ч. 1 ст. 162 ГПК України: «У позовній заяві позивач викладає свої вимоги щодо предмета спору та їх обґрунтування»;

- п. 1 ч. 1 ст. 177 ГПК України: «Завданнями підготовчого провадження є остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин...»

- п. 2 ч. 1 ст. 231 ГПК України: «Господарський суд закриває провадження у справі, якщо відсутній предмет спору...»;

- ч. 3 ст. 237 ГПК України: «...суд за заявою позивача, поданою до закінчення підготовчого провадження, може визнати недійсним повністю чи у певній частині пов'язаний з предметом спору правочин...».

Відтак, виходячи з наведених процесуальних положень, можна дійти висновку, що під предметом спору законодавець розуміє певну спірну правову конфліктну ситуацію, що потребує свого розгляду та вирішення в суді. А тому, цілком слушною є думка С. Короєда, що під предметом спору необхідно розуміти предмет судового розгляду [19, с. 108].

Водночас, відповідно до правової позиції ВП ВС під предметом спору слід розуміти матеріально-правовий об'єкт, з приводу якого виник правовий конфлікт між позивачем і відповідачем [20; 21]. Варто зазначити, що вказана позиція є послідовною та системно впровадженою в практику Верховного Суду.

Хоча ВП ВС не розкриває поняття, що таке матеріально правовий об'єкт, однак враховуючи приписи ст. 177 ЦК України цим об'єктом можуть бути речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага.

На нашу думку, висловлена ВП ВС позиція стосовно предмета спору щодо якого третя особа може заявляти самостійні вимоги є не зовсім вдалою. Справді, в господарській діяльності правовий конфлікт може виникнути між сторонами стосовно певного матеріально-правового об'єкту. Разом з тим, чинне законодавство України може допускати різні способи захисту порушених прав особи, пов'язаних з ним. Ці способи можуть стосуватися як безпосередньо цього об'єкту, так і інших взаємопов'язаних об'єктів. А тому, не завжди предмет спору з приводу якого виник правовий конфлікт може бути предметом спору, який існує між ними та переданий на розгляд до суду.

Як приклад можна навести наступну ситуацію.

Між міською радою та підприємством існують орендні правовідносини землі, згідно котрих міська рада є орендодавцем, а підприємство – орендарем. Підприємство не сплачує орендну плату протягом 6 місяців підряд. Міська рада звертається за захистом своїх прав та інтересів до суду. Враховуючи положення чинного цивільного та земельного законодавства України, при зверненні до суду міська рада може обрати один із наступних варіантів:

Варіант 1: подати позов про стягнення з підприємства заборгованості з орендної плати.

Варіант 2: подати позов про стягнення з підприємства заборгованості з орендної плати; розірвання договору оренди землі та повернення земельної ділянки.

Варіант 3: подати позов про розірвання договору оренди землі та повернення земельної ділянки.

Таким чином, матеріально-правовим об'єктом з приводу якого виник правовий конфлікт виступає майнове право міської ради на своєчасне та повне отримання нею плати за користування земельною ділянкою розпорядником котрої вона є.

У випадку обрання міською радою Варіанту 1 своїх дій, предмет спору, який буде передано на розгляд суду повністю відповідає тому предмету через який виник правовий конфлікт.

Однак, у випадку обрання міською радою Варіанту 2 або Варіанту 3 своїх дій, предмет спору, який розглядатиметься в суді частково або повністю не відповідатиме тому предмету через який виник правовий конфлікт. Зокрема за Варіанту 2, окрім майнового права міської ради на орендну плату, предметом спору також виступатиме правовідношення сторін та майно (земельна ділянка). За Варіанту 3 предмет спору через який виник правовий конфлікт взагалі відсутній і обставини порушення підприємством майнового права міської ради становитимуть лише підстави позову.

Також, у разі сплати підприємством заборгованості з орендної плати під час розгляду справи в суді, відпаде предмет спору з приводу якого виник конфлікт. Вказане за приписами п. 2 ч. 1 ст. 231 ГПК України є підставою для закриття провадження у справі. Проте, у випадку Варіанту 2 суд зможе закрити провадження лише в частині вимог про стягнення заборгованості, в решті вимог предмет спору існуватиме і суд розглядатиме справу по суті. В ситуації із Варіантом 3 суд взагалі не закриватиме провадження у справі.

Крім цього, у разі якщо в процесі розгляду судом справи закінчиться строк договору оренди землі і його сторонами не буде продовжено, то у Варіанті 2 та Варіанті 3 суд повинен закрити провадження в частині вимог про розірвання договору, оскільки правовідносини за договором припиняться і буде відсутній предмет спору. Вказане відбудеться навіть за умов існування предмета спору з приводу якого виник конфлікт.

З огляду на викладене, на нашу думку поняття «предмет спору» необхідно розглядати в двох аспектах – матеріальному та процесуальному. В матеріальному аспекті під предметом спору слід розуміти матеріально-правовий об'єкт, з приводу якого виник правовий конфлікт.

Однак в процесуальному аспекті «предмет спору» охоплює собою об'єкт (об'єкти), з приводу якого (яких) існує правовий конфлікт, який є предметом розгляду в суді. При цьому, не слід ототожнювати «предмет спору» і «предмет позову», оскільки за своїм правовим характером це різні поняття. Так, під предметом позову розуміється певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить прийняти судові рішення [22]. Водночас предметом спору виступає об'єкт цієї вимоги.

Відтак, на нашу думку, наведена вище правова позиція ВП ВС стосовно визначення предмета спору, потребує перегляду, так як не в повній мірі відповідає тому змісту, який закладено законодавцем в ГПК України в це поняття. В контексті досліджуваної проблематики предмет спору щодо якого третя особа може заявляти самостійні вимоги необхідно розглядати в процесуальному аспекті.

Висновок. Підсумовуючи все викладене вище, можна дійти таких висновків:

1. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору – це ймовірні суб'єкти спірних матеріальних правовідносин, які вступають у чужий процес шляхом подання позовної заяви із метою захисту своїх суб'єктивних прав чи охоронюваних законом інтересів. Для набуття статусу позивача третя особа повинна дотриматися предметного, суб'єктного та часового критеріїв.

2. Позовна заява третьої особи має стосуватися предмета спору та бути пред'явленою до однієї чи декількох сторін. Дотримання третьою особою цих вимог не перешкоджає пред'являти позов також і до інших осіб, які беруть участь у справі, або осіб, які такої участі не беруть.

3. Самостійність вимог третьої особи полягає в тому, що ці вимоги є конкуруючими із вимогами первісного позивача і вони спрямовані на доведення відсутності суб'єктивного права первісного позивача щодо предмета спору та наявності цього права у третьої особи.

4. Під предметом спору щодо якого можуть заявлятися самостійні вимоги третьої особи розуміється об'єкт матеріально-правової вимоги первісного позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить ухвалити судові рішення.

Список використаних джерел:

1. Загорітько П.П., Штефан М.Й. Особи, які беруть участь у справі позовного провадження: Учебний посіб. К.: Видавництво Київського університету, 2007. 108 с.
2. Цивільний процес України: Підручник. / За ред. Ю. С. Червоного. К.: Істина, 2007. 392 с.
3. Постанова КГС у складі ВС у справі № 910/12463/18 від 09.09.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84156519> (дата звернення: 27.06.2022).
4. Постанова КГС у складі ВС у справі № 904/323/19 від 27.09.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84626223> (дата звернення: 27.06.2022).
5. Постанова КГС у складі ВС у справі № 911/3132/17 від 05.12.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86336725> (дата звернення: 27.06.2022).
6. Постанова КГС у складі ВС у справі № 912/2751/16 від 11.11.2020. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93263170> (дата звернення: 27.06.2022).
7. Постанова ВП ВС у справі № 916/3245/17 від 13.03.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854765> (дата звернення: 27.06.2022).
8. Постанова КГС у складі ВС у справі № 916/1094/18 від 18.08.2020. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91049637> (дата звернення: 27.06.2022).
9. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/samostijnj> (дата звернення: 27.06.2022).
10. Цал-Цалко Ю. До визначення сутності поняття третіх осіб в цивільному процесі. *Цивільне судочинство у світлі судової реформи в Україні*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. ім. Ю. С. Червоного (м. Одеса, 18 груд. 2015 р.) / уклад. : І. В. Андронов, М. В. Волкова, Р. Ф. Гонгало; МОН України; НУ ОЮА. Одеса: Фенікс, 2015. С. 80-83.
11. Кравчук В. М., Угриновська О. І. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. К.: Істина, 2006. 944 с.
12. Постанова ВП ВС у справі № 916/3245/17 від 13.03.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854765> (дата звернення: 27.06.2022).
13. Постанова ВП ВС у справі № 916/542/18 від 12.06.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82637244> (дата звернення: 27.06.2022).
14. Постанова КГС у складі ВС у справі № 911/107/16 від 20.02.2018. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72293725> (дата звернення: 27.06.2022).
15. Постанова КГС у складі ВС у справі № 905/121/15 від 02.04.2018. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73194243> (дата звернення: 27.06.2022).
16. Ухвала КГС у складі ВС у справі № 904/4626/18 від 23.10.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85153950> (дата звернення: 27.06.2022).
17. Господарське процесуальне право: підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, Т. В. Степанова та ін.; за ред. О. П. Подцерковного, М. Ю. Картузова. Харків: Одиссей, 2012. 400 с.
18. Короєд С. Відсутність предмета спору як нова підстава закриття провадження в цивільній справі. *Підприємництво, господарство і право*. №9/2020 ст. 37-42.
19. Короєд С.О. Предмет спору, предмет позову, предмет судового розгляду, зміст позовних вимог, вимоги позивача: співвідношення процесуальних понять за проектом нової редакції ЦПК України в контексті їх уніфікованого розуміння. *Держава і право: збірник наукових праць*. Серія «Юридичні науки». Випуск 77. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2017. С. 99–112.
20. Постанова ВП ВС у справі № 916/3245/17 від 13.03.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854765> (дата звернення: 27.06.2022).
21. Постанова ВП ВС у справі № 916/542/18 від 12.06.2019. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82637244> (дата звернення: 27.06.2022).
22. Постанова ВП ВС у справі № 904/5726/19 від 15.06.2021. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98524308> (дата звернення: 27.06.2022).